Шта потпаљује инфлацију у Србији

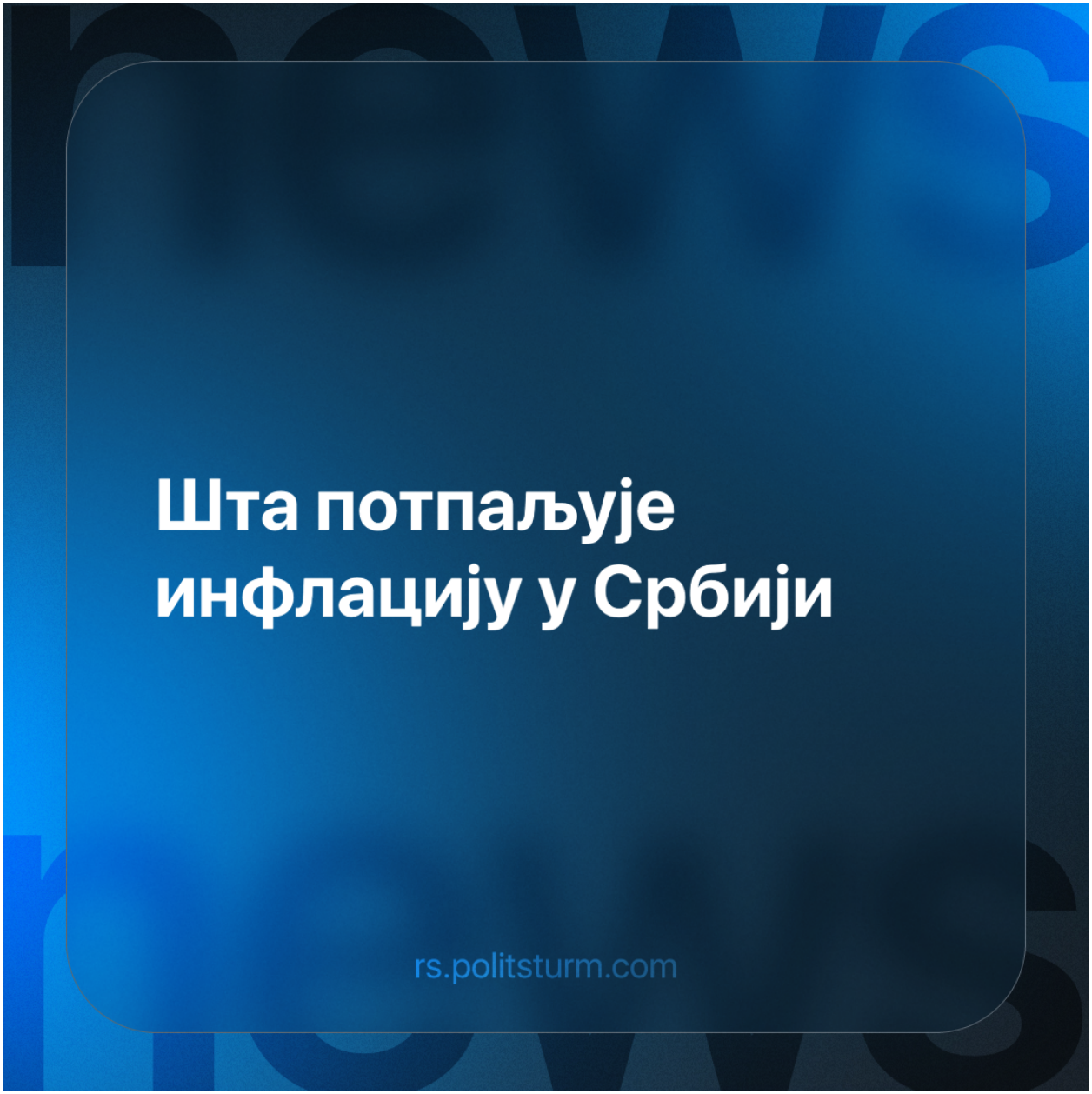

Оригинални чланак

2023-11-21

4 мин. читања

Министар финансија Републике Србије, Синиша Мали, недавно је на конференцији за новинаре изјавио како су антиинфлаторне мере владе уродиле плодом и како инфлација пада и брже него очекивано, јер се по његовим речима, пад на једноцифрен однос планиран за децембар десио у октобру.

Ово су свакако добродошле вести за већину радника Србије, сад само још да то некако и осете. Да подсетимо, радници Србије су у протекле две године изнели највећу инфлацију у последњих 30 година, која је на свом врхунцу ове године износила 16.2 % у марту. Али добро сад, што је било било је, нема потребе да педантишемо, инфлација пада, влада је успешна, привреда је како вели министар јака и стабилна, све у свему, вук сит и овце на броју.

Ипак нешто овде није на броју, наше плате рецимо. Министар би ово сигурно знао кад би као сав поштен радни свет од плате и живео. Инфлација је плате добрано нагризла у последње две године, до те мере да се минимална потрошачка корпа почела кретати преко 50.000 динара (износила је 52.000 динара у мају од када јој се губи траг и министарство трговине објављује само ону из децембра 2022. када је износила 46.652 динара), у земљи у којој минимална зарада варира од 36.800 до 42.320 динара.

Да не помињемо да у минималну потрошачку корпу реално не спада минимум који је довољан за одржив живот трочлане породице, јер ко на минималној корпи прехрани троје људи, треба да се пријави или за какву светску награду или у социјално због неухрањености лица које издржава. Људи су у протекле две године изгубили новац који им никада неће бити надокнађен, то министар не помиње у свом оптимистичном наступу.

Такође ваља поменути да инфлација није све подједнако погодила. Кад кажемо инфлација од 10, 15, 20% узимамо просек у који улази и појефтињење јахти од 5% и поскупљење зејтина од 30%, па ком опанци ком обојци. А узмемо ли у обзир да је инфлација на онсовне потребштине у неким случајевима ишла чак преко 30%, морамо бити свесни да се неки нису одрекли јахте, ког литра бензина, или можда годишњег одмора. Неки су се морали одрећи књига за своју децу, нове одеће, а неки на жалост и понеког оброка. То министар не помиње. Зашто би? То погађа нашу класу, не његову.

То по страни, нас интересује још једна ствар. Шта је проузроковало оволико нагли раст инфлације и зашто је плате нису бар колико-толико пратиле? Власти у Србији су увек биле веште у копирању својих иностраних колега, па попут њих папагајски понављају да су у питању последице пандемије и енергетске кризе због сукоба у Украјини. Ако је тако случај зар се инфлација не би равномерно кретала у земљама сличног степена развоја?

Ево рецимо, инфлација је у Хрватској почела да пада још од јануара када је износила 13.5% у просеку и у окобру је пала на 5.8%. У Босни је инфлација износила 14.1% у јануару а спала је на 4.09% у октобру. У обе државе се по подацима њихових агенција за статистику види и бржи пад у односу на Србију. Ај да додам со на рану, нама демографски и привредно најсличнија Бугарска ушла је у 2023. са инфлацијом од 16,7% и бивствује на 5.8% од октобра. Дакле, Србија ипак мало одскаче од осталих држава које такође купују руске енергенте. Шта ли код нас гура инфлацију?

Две ствари су у питању, прва се да лако уочити и у питању је увезена инфлација. Како је Србија поприлично увозно зависна и деиндустријализована земља, сваки раст цена страних производа се пресликава у домаћим ценама након њиховог увоза и то је стандардно и заједничко Србији и осталим бившим социјалистичким земљама које су прошле економски разорну транзицију из социјализма у капитализам. А друга? Е ту ствари постају занимљиве.

Како је држава одговорила на инфлацију? Мерама које ублажавају инфлаторни притисак. А одакле долази тај притисак? Па оданде где је фокус владе усмерен. Шта је српска буржоазија из својих државних фотеља преузела да би сузбила инфлацију? Спровела је фамозну акцију "Боља цена" чије је главно лице био појефтињени паризер, а којом је кроз државну субвенцију продајама вештачки смањена цена. Затим је исто тако ограничила и раст цене горива. Најзад, ограничила је раст цене струје, која ће свакако расти после избора, али не обраћајте пажњу на то, као и неких основних намирница попут хлеба.

Инфлацију у Србији највише гура српска буржоазија, која је донекле очекивану инфлацију насталу услед колапса ланаца снабдевања током пандемије и ратних сукоба, искористила да би себи увеличала профите. Буржујској држави је ово дошло као кец на десет, јер су повећане цене корз ПДВ доносиле додатне пореске приходе који су се једним делом, у форми субвенционисања цена, враћали шпекулантима који су испрва самовољно повећали цене, независно од цене производње. У прилог томе говори чињеница коју је објавио АПР, да су крупни трговински ланци у Србији остварили раст профита од 26.4% у односу на прошлу годину. Народски речено, српска буржоазија је одрала раднике Србије.

Мере владе су наравно привремене. Ограничење раста цена, резултираће у ограничењу понуде, што ће стварати нови инфлаторни притисак, буржујска влада свакако неће казнити нити оштетити сопствену класу као што није до сада, тако да је само питање времена када ће изнова пустити цене да подивљају. Мере ће трајати кратко, највероватније до избора, финансиране јавним новцем који је узет од нас радника и задуживањем које ћемо ми, радници ове земље, годинама мучно отплаћивати.

Требало нам је 45 година да нам дојади СКЈ и крњи социјализам какав је у Југославији постојао. Да видимо колико дуго док нам српски капитализам не дојади, или што је вероватније, колико док нам не дође главе.

Оригинални чланак